

Gospodarstvo Španije

Španski gospodarski razcvet

- ⇒ **močnejša industrializacija in modernizacija gospodarstva** se je v Španiji začela **v šestdesetih letih**
- ⇒ **pred tem** je veljala za **gospodarsko zaostalo državo s slabo učinkovitim kmetijstvom**, močno je bila **vezana na uvoz nafte in industrijskih izdelkov**
- ⇒ prav tako so jo pestili **številni socialni problemi**
- ⇒ s pomočjo **številnih reform** je gospodarstvo začelo, **turizem** pa je doživel pravo eksplozijo
- ⇒ Španija je doživela **eno najhitrejših gospodarskih rasti** v Evropi (**španski gospodarski čudež**)
- ⇒ **leta 1986** je Španija postala **članica ES**, čemur je sledil dotok **tujega kapitala** ter **večja odprtost v Evropo**
- ⇒ kljub temu pa beležijo v Španijo še vedno **visoko stopnjo brezposelnosti**, **regije pa so gospodarsko zelo različno razvite**
- ⇒ **gospodarsko razvite regije** so predvsem **Katalonija, Baleari in Madrid**, **gospodarsko nerazvite** pa **Kastilija, Andaluzija in Estramadura**, kjer je najvišja stopnja brezposelnosti

Problematika španskega kmetijstva

- ⇒ velika raznolikost naravnih pogojev pogojuje v Španiji **zelo raznoliko kmetijstvo**
- ⇒ **v grobem se kažejo velike razlike med notranjostjo in obalo**
- ⇒ **celinska območja** so precej bolj **pasivna** (planotast in hribovit svet, poletna suša, redka poselitev)
- ⇒ na drugi strani pa so **obalna območja** precej bolj **aktivna** (kmetijstvo, turizem, industrija)

⇒ **socialno-posestna struktura** je posledica naravnih pogojev in zgodovinskega razvoja

⇒ za posestno strukturo so značilne **velike posesti imenovane latifundije**

Slika v knjigi na strani 90 nam kaže špansko latifundijo. Z njeno pomočjo razloži katere kulture tod prevladujejo?

⇒ lastniki le teh dajejo zemljo v **zakup številnim zakupnikom**, del zemlje pa namenjajo **paši, gozdu in lovu**

⇒ marsikje so **latifundije slabo mehanizirane**, saj lastnikom dovolj **dobička prinašajo pašniki in gozdovi**

⇒ **pridelava** na teh posestih je zato večinoma **ekstenzivna**, prevladujejo **žitarice, pokrajina pa redko poseljena**

⇒ številni so tukaj številni **najemni sezonski delavci**

⇒ **drugi tip kmetijstva** v Španiji so **majhne družinske posesti**, ki so rezultat dednega prava

⇒ **obdelovanje** je tu zelo **intenzivno in polikulturno**

⇒ **gosota poselitve je tod zelo velika**, zato način gospodarstva običajno ne zadostuje za preživetje

⇒ značilna za ta območja je zato **emigracija (izseljevanje)**, predvsem moškega prebivalstva **v lokalna industrijska središča ali v tujino**

⇒ mnogo Špancev (pa tudi Portugalcev) **dela tako predvsem v Franciji**

⇒ **izseljevanje** delovne sile v dežele Zahodne Evrope predstavlja **enega največjih problemov Iberskega polotoka**

⇒ **intenzivno polikulturno kmetijstvo** je najbolj značilno za pokrajino **Galicijo** (dodaten vir zaslužka tu predstavlja tudi ribolov na Atlantiku)

⇒ **pokrajina** je tod **prepletena s številnimi njivami, sadovnjaki, vinogradi, gozdovi, poljskimi potmi**, .. in predstavlja **pravo nasprotje enoličnim latifundijam**

⇒ država z izvajanjem **agrarne reforme** skuša odpraviti velika **nasprotja med obema oblikama** (latifundije, male družinske posesti), vendar se stvari le **počasi izboljšujejo**

Borba proti poletni suši

- ⇒ poletna suša v Španiji predstavlja **glavno oviro za razvoj kmetijstva**
- ⇒ **proti njej** se borijo predvsem na **tri načine**
- ⇒ **prvi način** je **sušno poljedelstvo z menjavanjem kultur**

Zgornja slika v knjigi na strani 91 nam prikazuje ekstenzivna žitna polja v Stari Kastiliji. Razloži zakaj je hektarski donos na teh poljih skromen!

- ⇒ pri tem so se zlasti obnesle **kulture, ki rastejo v vlažni zimski dobi in zgodaj dozori** (pšenica, ječmen)
- ⇒ **pridelek zelo niha** zaradi **nestalnosti padavin v posameznih letih**
- ⇒ uvedli so t.i. **suho praho**, ko **zemlja v sušnih mesecih počiva**, uvedli so tudi **druge donosne kulture** (bombaž, sončnice)
- ⇒ **drugi način** je **sušno poljedelstvo s trajnimi kulturami**

Spodnja slika v knjigi na strani 91 nam prikazuje oljčne nasade na Iberskem polotoku. Kje v Evropi še najdemo takšne nasade?

- ⇒ gre predvsem za **gojenje vinske trte in oljke**, ki sta zelo **prilagojeni podnebj**u in uspevata tudi v slabših pogojih
- ⇒ **glavno področje** za **gojenje oljk** je **Andaluzija** na jugu
- ⇒ **pridelava** zahteva **zelo veliko delavne sile**
- ⇒ **po pridelku in izvozu oliv ter vina** je **Španija** med **vodilnimi svetovnimi državami**
- ⇒ **tretji način** je **namakalno poljedelstvo**, ki je razširjeno na približno 20% obdelovalnih površin

S pomočjo grafikona v knjigi na strani 92 razloži kdaj in kako je začel naraščati delež namakalnih obdelovalnih površin v Španiji!

⇒ znamenite so predvsem **španske huerte (uerte)**

Spodnja slika v knjigi na strani 92 nam kaže prerez skozi špansko huerto. Z njeno pomočjo razloži katere rastline gojijo na namakalnih površinah in katere v okolici!

⇒ **izraz** predstavlja predvsem **sadna in zelenjavna namakalna polja**, ki so v nasprotju s prejšnima celinskima oblikama razširjena **na območju sredozemskega podnebja in na jugovzhodu (provincie Valencia, Murcia, Andaluzija, dolina Ebra)**

⇒ v **provinci Valencia** se tako pas huert razprostira v **100 kilometrskem pasu ob obali in sega 30 kilometrov v notranjost**

⇒ **pridelki huert** so namenjeni **predvsem trgu**

⇒ vendar pa njihova **ureditev** zahteva **veliko kapitala in delovne sile**, zato imajo **številni lastniki le majhne parcele**

⇒ pridelujejo **pomaranče, mandarine, limone, breskve, marelice, riž, koruzo, dateljne, oljko, žito, stročnice**

⇒ **donos** teh območij je **zelo visok** (hitro dozorevanje, zato je možnih več letin)

⇒ huerte zato **predstavljajo najgosteje poseljena kmetijska območja v Evropi**

⇒ v **provinci Valencia** v huertah prebiva tudi **preko 1000 prebivalcev na kvadratnem kilometru** (v sušni okolici le do 20 na kvadratnem kilometru)

⇒ v **Južni Španiji** je **sončno obsevanje zelo dolgo**, zato so začeli **uvajati peskovne kulture**

Spodnja slika v knjigi na strani 93 nam kaže plastične rastlinjake na Costi del Sur. Ali imamo na naši obali možnost za takšno obliko poljedelstva?

- ⇒ **zemljo najprej pokrijejo s 4-5 cm debelo plastjo organskega gnojila**, prek nje pa dajo **10-12 cm debelo plast drobnega peska**
- ⇒ **pesek opravlja dvojno nalogo**
- ⇒ skrbi za **kapilaren dvig vode** in **preprečuje nadaljno izhlapevanje** že tako skromnih količin vode; prav tako deluje tudi kot **shranjevalec toplote**
- ⇒ tak način obdelovanja je seveda **zelo zahtevan** in **zahteva obilo znanja in delovne sile** (obnavljanje plasti gnoja in peska)
- ⇒ prav tako je potrebno take obdelovalne površine **zaščititi pred vetrovno erozijo**, zato obdelovalne površine pogosto **prekrijejo s plastičnimi folijami** in tako dobijo posebne **plastične rastlinjake**
- ⇒ **površine teh rastlinjakov** na jugu in jugovzhodu Španije **hitro naraščajo**, saj je zaradi **večih letin rentabilnost zelo visoka** (omogočajo velike tržne viške tudi malim posestnikom)

Vprašanja za ponavljanje

- ⇒ Kaj označuje izraz "španski gospodarski razcvet"?
- ⇒ Kakšne so socialno posestne strukture v Španiji?
- ⇒ Na kakšne načine se v Španiji borijo proti poletni suši?
- ⇒ Na kratko podaj značilnosti sušnega poljedelstva z menjavanjem kultur!
- ⇒ Na kratko podaj značilnosti sušnega poljedelstva s trajnimi kulturami!
- ⇒ Na kratko podaj značilnosti namakalnega poljedelstva!
- ⇒ Na kratko podaj značilnosti peskovnih kultur!

Gospodarstvo Španije

Španski gospodarski razcvet:

- močnejša industrializacija in modernizacija se je začela v šestdesetih letih,
- razvoj gospodarstva temeljil predvsem na številnih reformah,
- pred tem je bila Španija gospodarsko zaostala država s številnimi socialnimi problemi,
- leta 1986 je postala članica ES (dotok tujega kapitala in večja odprtost v Evropo),
- gospodarsko razvite regije so predvsem Katalonija, Baleari in Madrid,
- gospodarsko nerazvite regije so Kastilija, Andaluzija in Estramadura,
- razcvet je doživel predvsem turizem.

Problematika španskega kmetijstva:

- velike razlike med notranjostjo in obalo,
- celinska območja so kmetijsko bolj pasivna, obalna pa bolj aktivna,
- socialno-posestna struktura je posledica naravnih pogojev in zgodovinskega razvoja,
- za posetno strukturo so na eni strani značilne latifundije, na drugi strani pa njihovo nasprotje, majhne družinske posesti,
- obdelovanje zemlje na latifundijah je večinoma ekstenzivno, na družinskih posestvih pa intenzivno in polikulturno,
- zaradi velike gostote poselitve v regijah z majhnimi družinskimi posestmi je le-tam močno prisotno izseljevanje.

Borba proti poletni suši:

- sušno poljedelstvo z menjavanjem kultur (pšenica, ječmen),
- poljedelstvo s trajnimi kulturami (vinska trta, oljčni nasadi),
- namakalno poljedelstvo (španske huerte; pomaranče, mandarine, limone, breskve, marelice, riž, koruza, oljke, žito, stročnice),
- uvajanje peskovnih kultur.